

GİRİT MÜZİĞİ: ARIADNE'NİN DÜĞÜMÜNÜ ÇÖZMEK

Creatan Music: Unrevaling Ariadne's Thread

Yrd. Doç. Dr. Süheyla SARITAŞ*

Maria Hnaraki ile bugün neredeyse on yılı yakın olan dostluğumuz, 1997 yılında yüksek lisans ve doktora eğitimlerimizi yapmak amacıyla bulunduğumuz Amerika Birleşik Devletleri'nin Indiana eyaletinde bulunan Bloomington şehrinde başladı. Aslen Giritli olan, bu Türk dostu, Yunan akademisyenin 2007 yılının Mart ayında, Atina'da bulunan Kerkyra Yayınlarında, 196 sayfa olarak basılan ilk kitabı, *Girit Müziği: Ariadne'nin Düğümünü Çözmek* (*Creatan Music: Unrevaling Ariadne's Thread*) adlı eserindeki başarısı beni son derece mutlu etti. Bu nedenle Maria Hnaraki'yi ve eserini Türk okuyuculara tanıtmak sadece benim için bir görev değil, aynı zamanda gurur vericidir. Bugün Amerika'nın Philadelphia eyaletinde bulunan Drexel Üniversitesinde Yunan Dili bölümünde öğretim üyeliğinin yanında, bu bölümün bölüm başkanlığını da yürüten Maria Hnaraki'nin *Girit Müziği: Ariadne'nin Düğümünü Çözmek* adını taşıyan kitabını tanıtmadan önce, kısaca onun özgeçmişinden ve akademik kariyerinden bahsetmek istiyorum.

Doktor bir babanın ve öğretmen bir annenin, üç çocuğunun en büyüğü olan Maria Hnaraki, lisans diplomasını Atina'da bulunan Kapodistrian Üniversitesi'nin Müzik bölümünde, yüksek lisans ve doktora öğrenimini Indiana Üniversitesi'nin Halk Bilimi ve Etnik Müzik bölümlerinde tamamlamıştır. Hellenik Konservatuvarı'ndan piyano sanatçısı diploması alan Hnaraki, aynı zamanda dans ve ses sanatçısıdır. Indiana Üniversitesi, University of Indianapolis ve Cornell Üniversitesi'nde öğretim üyeliği de yapmış olan Maria Hnaraki, Yunanistan'daki ve Amerika'daki çeşitli kuruluşlardan ödüller almıştır. Özellikle etnik müzik, halk müziği alanlarında yayınladığı makalelerinin yanı sıra, pek çok uluslar arası bildirileri, çevirileri, müzik ve dans performansları bulunmaktadır.

Girit Müziği: Ariadne'nin Düğümünü Çözmek adlı eserde Maria Hnaraki, *pendozalis* adındaki beş adım dansı olarak bilinen geleneksel dansı oluşturan beş adımı kullanarak, okuyucuyu her bölümde bir labirente

sürükleyerek, âdeta onları bir geziye çıkarır. Bu beş adım, aynı zamanda kitabın beş bölümünü oluşturmaktadır. Her bölüm bir müzik olayının tarifi ile başlar. Eserde Hnaraki, Girit adasında yaptığı ayrıntılı alan çalışmasında edebiyat, Yunan Mitolojisi'ni oluşturan tanrı ve tanrıçaları ve yoğun biçimde kendine özgü anlatım tarzını başarı ile kullanarak, Girit adasında yaşamakta olan müzisyenlerden ve dansçılardan bahseder. Bu nedenle yazar mitoloji, tarih, antropoloji, etnik müzik ve halk bilimini biraraya getirerek okuyucuya oldukça karmaşık, kültürel bir feneomenden bahseder. Bütün karmaşık ilişkiler tipik Girit enstrümanlarının oluşturduğu toplulukta, şarkılarda, repertuvarlarda, düğünlerde, danslarda ve *mandinades* adı verilen sesli mısralarda yer alırlar. *Pendozalis* dansının üçüncü adımı, eserin üçüncü bölümünü oluşturur. *Adım 3: Ariadne* adı verilen bu bölüm dansın asıl bölümünü oluşturur. Ariadne eski Yunan mitolojisinde Theseus ile evlenen tanrıçadır. Bu bölüm, sembolik olarak onların düğün törenlerini anlatır ve dans en önemli bölümü olarak kabul edilir. Bir sonuç bölümünün de bulunduğu Hnaraki'nin eserinde, notlar, kaynakça ve sözlük yer almaktadır. Girit'de yaşayan Yunan ve Arap gibi çeşitli müzisyenlerin seslendirdiği bir ses CD'sinin de eklendiği eserde yazar, çalıştığı gerçek sanatçıların fotoğraflarına, haritalara ve çeşitli çizimleri de yer verir.

Girit'de yaşayan farklı dini ve kültürel kimliklere sahip olan müzisyenlerle yaptığı bu çalışmasında, Hnaraki'nin vurgulamak istediği, aslında hepimizin birbirimize benzediğidir. Sanatçı ve akademisyen kimliğini kullanarak tarih, sanat, folklor, edebiyat ve müzik alanlarını başarı ile ele alan Maria Hnaraki'nin bu çalışması sadece müzik çalışanlar için değil, tarihçiler ve araştırmacılar için önemli bir kaynak, felsefeciler için çeşitli ipuçları veren ve şiir sevenler için keyif verecek bir eserdir. Maria Hnaraki'yi kutluyor ve bilim dünyasına kazandırdığı bu güzel çalışmasından dolayı teşekkür ediyorum.

* Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi